

VASTUULLISUUSOHJELMA

Sisällysluettelo

Toiminnan esittely.....	4
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.....	4
Yhdenvertaisuus ja syrjintä - mitä se tarkoittaa?.....	4
Yhdenvertaisuus ja syrjintä.....	4
Yhdenvertaisuuden edistäminen Suomen agilityliitossa.....	5
Viestintä.....	5
Yhdenvertaisuuden edistäminen lajiharrastuksessa.....	6
Yhdenvertaisuuden edistäminen - Esteettömyys ja saavutettavuus.....	7
Yhdenvertaisuuden edistäminen - Toiminnan järjestäminen.....	7
Yhdenvertaisuuden edistäminen - Kilpailutoiminta.....	7
Yhdenvertaisuuden edistäminen - Henkilöstö.....	8
Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon seuranta ja arviointi.....	9
Ympäristöohjelma.....	9
Johdanto.....	9
Ympäristövastuusuunnitelman tavoite.....	10
Nykytilan selvitys.....	10
Toimisto.....	11
Toimikunnat.....	11
Jäsenseurat.....	11
Tunnistetut tavoitteet ja toimenpiteet.....	12
Toimisto.....	13
Toimikunnat.....	14
Jatkosuunnitelmat.....	14
Lähteet ja lisäinfoa.....	14
Reilu Agility.....	15
Suomen Agilityliiton arvoperusta ja Reilun kilpailun ohjelman tavoitteet.....	15
Kilpailumanipulaatio ja tilannekuva.....	16
Antidopingsäännöstit.....	17
Dopingvalvonta.....	18
Erivapaudet.....	20
Dopingrikkomukset.....	20
Sopimukset.....	21
Koulutus ja osaamisen kehittäminen.....	21
Antidopingkoulutus.....	21
Huippu-urheilu.....	22

Huipulle pyrkivät nuoret urheilijat.....	22
Seuratoiminta.....	22
Muut kohderyhmät.....	23
Kilpailumanipulaation torjuntaan tähtäävä koulutus.....	23
Urheilijat.....	23
Valmentajat.....	24
Tuomarit ja vastaavat koetoimitsijat.....	24
Toimintaohjeet.....	24
Toimintaohje kilpailumanipulaatiotapauksissa.....	24
Toimintaohje dopingtapauksia varten.....	25
Viestintä.....	26
Kriisiviestintä.....	27
Esimerkkitapaukset.....	27
Ohjelman seuranta ja arviointi.....	27
Vaikuttaminen.....	28
Toimenpiteet ja niiden vastuutahot.....	28
Seurojen vastuullisuusmerkki.....	29
Taso 1 “tiedostavaa ja kehittyvää toimintaa”.....	30
Hyvä ja kestävä hallinto.....	30
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä terveellinen toimintaympäristö.....	30
Ympäristövastuu.....	30
Viestintä ja vaikuttaminen.....	30
Ruoka.....	31
Liikkuminen.....	31
Hallien ympäristökuorma.....	31
Reilu agility.....	31

Toiminnan esittely

Suomen Agilityliitto ry on suomalaisten agilityä harrastavien seurojen muodostama liitto, joka on perustettu vuonna 2006. SAGI toimii paitsi agilityseurojen ja -harrastajien yhdyssiteenä ja keskusjärjestönä, myös agilityharrastuksen etujärjestönä. SAGI on Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n, Suomen Olympiakomitean, Suomen Valmentajat ry:n ja Suomen Paralympiakomitea ry:n jäsen.

SAGIn pääasiallisena tarkoituksena on edistää ja kehittää agilityurheilua, -liikuntaa ja -harrastetoimintaa seurojen kautta, tavoitteenaan lajin harrastajien fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen kehittäminen. SAGIn toiminnassa kannustetaan kaiken ikäisiä ihmisiä fyysiseen aktiivisuuteen, liikkumiseen, urheiluun ja seuratoimintaan. Tavoitteena on edistää koirien koulutusta ja hyvinvointia sekä parantaa yleistä koiranpitoa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla tavoitellaan ohjaavuutta. Agilityliitto sitoutuu reilun pelin ihanteisiin ja tavoitteisiin. Agilityliitto haluaa toimia yhdenvertaisuus ja tasa-arvotyössä esimerkkinä ja tukena jäsenyhdistyksilleen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoite on:

- Tunnistaa ja puuttua syrjintään.
- Toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen.
- Sitouttaa Agilityliiton henkilöstön, luottamushenkilöt, toimikunnat sekä jäsenyhdistykset noudattamaan Suomen agilityliiton tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusohjelmaa omassa toiminnassaan.

Yhdenvertaisuus ja syrjintä - mitä se tarkoittaa?

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Tasa-arvolla viitataan yleensä pelkästään miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon. Tässä suunnitelmassa käytetään termiä yhdenvertaisuus, ja se kattaa myös sukupuolten välisen tasa-arvon.

Yhdenvertaisuus ja syrjintä

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään, esimerkiksi kieli- tai seksuaalivähemmistöön. Syrjintää voi olla yksittäinen teko tai se voi olla

seurausta epäoikeudenmukaisuutta tuottavista käytännöistä tai säännöistä. Välillisenä syrjintänä pidetään sitä, että näennäisen neutraali kohtelu, käytäntö tai rakenne johtaa syrjiviin lopputuloksiin.

Välillistä syrjintää syntyy esimerkiksi tilanteissa, joissa esteettömyyttä ei ole riittävästi huomioitu: esimerkiksi portaita ei ole rakennettu siksi, että niillä haluttaisiin rajoittaa vaikeasti liikkuvan ihmisen osallistumismahdollisuuksia, mutta ne voivat kuitenkin muodostua osallistumisen esteeksi, jos vaihtoehtoista reittiä osallistumistiloihin ei ole tarjolla. Reilulla Pelillä tarkoitetaan arvomaailmaa, jonka puitteissa jokaisella harrastajalla on mahdollisuus osallistua toimintaan lähtökohdistaan riippumatta. Sen keskeisiä teemoja ovat yksilön oikeudet, terveys, turvallisuus ja hyvinvointi, rehellisyys ja oikeudenmukaisuus sekä luonnon kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Yhdenvertaisuusvelvoite on kirjattu myös seuraaviin lakiin:

- Perustuslaki
- Yhdenvertaisuuslaki
- Rikoslaki
- Työturvallisuuslaki
- Tasa-arvolaki

Yhdenvertaisuuden edistäminen Suomen agilityliitossa

Yhdenvertaisuuslain mukaan jokaisen julkisen toimijan, työnantajan koulutuksen järjestäjän jne. tulee toimia aktiivisesti yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

- Huomioidaan agilityn monimuotoisuus harraste-, seniori-, para-, juniore- sekä kilpaurheilun kannalta
- Työntekijöiden kouluttaminen liiton arvojen huomiointiin
- Toteutetaan yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely

Viestintä

Tavoite	Toimenpide
Agilityliiton materiaalit, jäsentiedotteet, internetsivut, sähköinen viestintä ja palvelut ovat helppokäyttöisiä ja kaikkien saatavilla	• Palveluita ja sisältöä uudistettaessa pyritään varmistamaan saavutettavuus jo suunnitteluvaiheessa. • Konsultoidaan tarvittaessa eri vammaisjärjestöjä
Kyselyjen ja jäsenrekisterin sukupuolivaihtoehtoista löytyy kaikille sopiva vaihtoehto.	Jäsenrekisterin ylläpidon kannalta ei ole merkityksellistä kysyä sukupuolta, tai sen valitsemisen ei tule olla pakollista.

Yhdenvertaisuus on entistä näkyvämmän mukana viestinnässä	- Nostetaan eri yhdenvertaisuuden näkökulmia säännöllisesti viestinnän lähtökohdaksi. - Yhdenvertaisuutta tuodaan esille muun viestinnän ohessa. - Para-, seniori ja juniorikilpailutuloksista viestitään tasavertaisesti muun tulostiedottamisen kanssa - harrasturheilu huomioidaan myös viestinnässä
Huomioidaan moninaisuus tiedottamisessa	Julkaisuissa huomioidaan kuvavalintojen monipuolisuus ja sukupuolineutraalit sanavalinnat sekä normittamaton kielenkäyttö

Yhdenvertaisuuden edistäminen lajiharrastuksessa

Tavoite	Toimenpide
Eri-ikäisille tarjolla kohdennettuja palveluita ja jäsenetuja	- Agility on tarkoitettu kaiken ikäisille ja lajille ominaista on, että eri ikäryhmät ja esimerkiksi paraluokituksen omaavat kilpailijat kilpailevat toisiaan vastaan. Tavallisten kilpailuiden lisäksi järjestetään erilliset juniori, seniori ja para-SM-kilpailut, jossa tarjotaan eri ryhmille kohdennettuja kilpailuita. - Mahdollistetaan erityisryhmille esim. pidempi rataantutustumisaika ja liikkumisen apuvälineiden käyttö tarvittaessa (erityislupakäytäntö). - Pyritään mahdollisimman suureen integraatioon.
Urheilijavalinnat, luottamustehtävien hakuprosessit, toimintatavat ja päätäntävalta ovat avoimia ja läpinäkyviä sekä tukevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta	- Urheilijavalinnat toteutetaan julkaistujen valintakriteerien perusteella syrjimättä. - Valinnoissa kiinnitetään huomiota siihen, että luottamustehtävissä on riittävästi hajaumaa ja koko jäsenistön ja harrastajaryhmien ääni tulee näin kuuluviin: eri-ikäiset, sukupuolten moninaisuus, eri puolilta Suomea. - Eri tehtävien hakuprosessit, toimintakenttä ja toimintakaudet ovat kirjattuina ja kaikkien tiedossa. Avoimista hauista tiedotetaan riittävän laajasti, jotta tieto tavoittaa mahdollisimman monet tehtävästä kiinnostuneet.

Liiton toiminnassa mukana oleville annetaan koulutusta ja ohjausta yhdenvertaisuusasioissa	- Toimintasuunnitelmat ja kertomukset laaditaan myös yhdenvertaisuuden näkökulmasta ja tämän ohjelman tavoitteet nostetaan toimintasuunnitelmaan - Selvitetään mahdollisten etäkurssien/puhujien järjestämistä liiton sisäisesti tai jopa seuroille
--	--

Yhdenvertaisuuden edistäminen - Esteettömyys ja saavutettavuus

Tavoite	Toimenpide
Agilityliiton toiminta on helposti saavutettavaa ja esteetöntä	- Sosiaalisesti esteetön harrastus, jossa jokainen harrastaja voi vapaasti olla oma itsensä. - Kartoitettu jäsenseurojen harjoittelu- ja kilpailupaikkojen esteettömyystilanne. - Luodaan toimintakulttuuri, joka mahdollistaa toimintaan osallistumisen sujuvasti sijainnista riippumatta. - Apuvälineiden käyttö mahdollista para-agilityssä. - Toimenpiteiden toteutumista seurataan kyselyn avulla, johon otetaan mallia Olympiakomitealta https://www.olympiakomitea.fi/olympiakomitea/vastuullisuus/yhdenvertaisuus/

Yhdenvertaisuuden edistäminen - Toiminnan järjestäminen

Tavoite	Toimenpide
Tapahtumat ovat avoimia kaikille ja tapahtumajärjestelyissä huomioidaan osallistujien erilaiset tarpeet	- Tapahtumat järjestetään siten, että ne ovat helposti saavutettavissa esteettömyys huomioiden. - Tapahtuman aikana pyritään huomioimaan mahdolliset erityistarpeet, esim. esteetön kulku - Näistä tavoitteista tehdään seurojen uutiskirjeeseen nosto

Yhdenvertaisuuden edistäminen - Kilpailutoiminta

Tavoite	Toimenpide
---------	------------

Reilu Peli, eli puhdas urheilu tarjoaa tasavertaisen kilpailutoiminnan.	Sitoutuminen Reilu Agility-ohjelmaan ja sen tavoitteisiin.
Monipuolisen ja tasa-arvoisen kilpailujärjestelmän ylläpitäminen.	- Järjestetään junioreille, senioreille ja para-agilityohjaajille vuosittain omat SM-kilpailut, joissa on huomioitu ikäryhmät ja para-agilityohjaajan haitta-aste (ns. paragilityluokitus). - Ylläpidetään ja kehitetään erityislupajärjestelmää, jonka avulla mahdollistetaan myös eri tavoin rajoitteisten para-agilityohjaajien osallistuminen virallisiin agilitykisoihin. - Kehitetään yhteistyötä Paralympian kanssa - Liiton viestinnässä huomioidaan erilaiset harrastajat ja kilpailijat - Kehitetään sekä huippu-urheilua että harrastekilpailijoita suunnitelmallisesti (harrasteurheilun kehittämishanke)

Yhdenvertaisuuden edistäminen - Henkilöstö

Tavoite	Toimenpide
Tasavertainen kohtelu rekrytoinneissa ja työnteossa	- Rekrytoinneissa kiinnitetään huomiota tehtävään liittyvään osaamiseen, ja painotetaan vain työ- ja muuta kokemusta. - Työntekijöitä ei syrjitä työtehtäviä jaettaessa - Työntekijät perehdytetään sekä omiin tehtäviinsä että luodaan kattava ohjeistus toisten työntekijöiden tuurauksen ajaksi - Työntekijöillä on selkeä työnkuva, joka päivittyy liiton tehtävien kehittyessä
Yhdenvertaisuuden tiedostaminen	- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysymykset nostetaan osaksi vuosittaista kehityskeskustelua - Johtamiskulttuuri tukee yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä moninaisuutta.
Työntekijöiden erityistarpeet	Huolehditaan työtilojen esteettömyydestä ja mahdollisesta mukauttamisesta esimerkiksi vammaisen työntekijän kohdalla. Huomioidaan

	myös työntekijöiden työn suorittamiseen liittyvät erityistarpeet.
Työhyvinvoinnin edistäminen ja työssä jaksaminen, sekä vapaaehtoisten työkuorman selvittäminen	Tarjotaan mahdollisuuksien mukaan joustavia työaikoja ja etätyömahdollisuutta. Kannustetaan perhevapaiden käyttöön. Kannustetaan liikkumaan ja edistämään omaa hyvinvointia, esimerkiksi liikuntaedun ja työsuuhdepyörän muodossa. Käytetään myös työterveyshuollon ammattitaitoa ennakoivasti työhyvinvoinnin edistämisessä ja ohjataan herkästi työntekijöitä olemaan työterveyteen yhteydessä, jos hyvinvointikyselyissä tai muussa keskustelussa herää tarve. Fiiliskyselyn avulla selvitetään ja seurataan toimikuntalaisten jaksamista ja mietitään toimia kuorman jakamiseksi tarpeen tullessa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon seuranta ja arviointi

Tavoite	Toimenpide
Yhdenvertaisuuden toteutumista arvioidaan ja seurataan liitossa	Vuosittaista seurantaa kirjataan: - toimintasuunnitelmaan kirjataan, miten vuoden aikana tasa-arvo ja yhdenvertaisuusohjelman toimia seurataan - toimintakertomuksissa arvioidaan miten on onnistuttu - Tehdään henkilöstö- ja jäsenkysely.

Ympäristöohjelma

Johdanto

Suomen Agilityliiton (SAGIn) ja sen jäsenyhdistysten ympäristöasioiden nykytilaa on kartoitettu haastatteluilla ja kyselyillä syksyllä 2023. Vastausten pohjalta on rakennettu konkreettiset tavoitteet ja toimenpiteet ympäristövastuullisuuden lisäämiseksi. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain ja viimeisin päivitys on 05/2025, jonka yhteydessä suunnitelmaan on lisätty seurojen vastuullisuusmerkki ja siihen liittyvä seurojen auditointiprosessi.

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen vaativat jokaiselta yhteisöltä toimia. Planetaaristen rajojen tunnustaminen ja kulutustottumusten systemaattinen muutos on

jokaisen yksilön ja toimijan vastuulla. Ympäristövastuusuunnittelun tukipilareina ovat YK:n jäsenmaiden kestävä kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030, jonka perustana on planeetan kantokyvyn rajat ja tasa-arvo, sekä kansallinen strateginen tavoite Hiilineutraali Suomi vuonna 2035. SAGI toimii ympäristöasioissa Suomen Olympiakomitean laatiman Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman 2020–2024 periaatteiden mukaisesti ja pyrkii toiminnassaan toteuttamaan kansainvälisen urheiluyhteisön Sports for Climate Action -sitoumusta.

Ympäristövastuusuunnitelman tavoite

Tavoite on, että SAGI tunnistaa ja arvioi toimintansa ympäristövaikutukset muun muassa kilpailutoiminnan, tapahtumien, matkojen ja hankintojen osalta. Agilityliitto haluaa vähentää konkreettisin teoin toiminnan kielteisiä ympäristövaikutuksia ja edistää ympäristökestävyyttä pitkäjänteisellä toiminnalla. Tarkastelu ja myös konkreettiset teot on jaettu tässä suunnitelmassa kolmeen osa-alueeseen: toimisto, liiton vapaaehtoistoiminta ja jäsenseurat. Valituissa tavoitteissa ollaan huomioitu kestävä kehityksen kolme peruspilaria, jotka ovat ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys.

Ympäristöasiat ovat osa Agilityliiton viestintää. Agilityn lähes 250 jäsenyhdistyksen kautta SAGI tavoittaa 14 000 agilityn ja arviolta n. 63 000 muiden koiralajien harrastajaa. SAGIlla on myös monia sidosryhmiä, kuten julkisen ja yksityisen sektorin edustajia, lemmikkialan toimijoita ja elinkeinon harjoittajia. Kyse on isosta mahdollisuudesta lisätä ihmisten tietoisuutta ja vaikuttaa alan toimintakulttuuriin.

Nykytilan selvitys

Suomen Agilityliiton asioiden toteuttamisesta vastaa liiton jäsenten syyskokouksissa valitsema hallitus. Hallituksen tehtävänä on valmistella ja huolehtia liiton kokousten päätösten toimeenpanosta, edustaa yhdistystä sekä hoitaa yhdistyksen juoksevien asioiden hallinto. Liiton päivittäisten asioiden hoitamisesta sekä hallituksen kokousten valmistelusta vastaa hallitus yhdessä toimiston henkilöstön kanssa.

Valtakunnallisena järjestönä SAGIn toiminta tapahtuu pitkälti verkossa, joka pienentää ympäristökuormitusta ns. perinteiseen toimintaan verrattuna. Liiton paperinen jäsenlehti lakkautettiin kannattamattomana vuoden 2019 lopussa ja viestinnän painopistettä haluttiin kehittää sähköiseen suuntaan. Sosiaalinen media (Facebook ja Instagram) ja kotisivut ovat SAGIn pääasialliset viestintäkanavat. Liitto viestii toimikunnille, jäsenseuroille ja lisenssinhaltijoille myös kuukausittaisen sähköisen uutiskirjeen kautta. Liiton sääntömääräisiin kokouksiin tarjotaan osallistumismahdollisuus myös etäyhteydellä, ja osallistuminen tapahtuu nykyään pääosin etänä.

Toimisto

Agilityliiton toimisto sijaitsee Olympiastadionilla avotoimistossa yhdessä Olympiakomitean ja muiden lajiliittojen kanssa. Toimistoon liittyvät ympäristövastuu asiat hoidetaan Olympiakomitean kautta.

Työntekijät tekevät työnsä pitkälti etänä, jolloin kulkemiseen liittyviä päästöjä ei juurikaan tule. Postitukseen liittyvät toimenpiteet on minimoitu ja ylimääräiset välivaiheet poistettu, jotta siitä syntyvä ympäristökuorma olisi mahdollisimman pientä.

Toimikunnat

Liiton varsinainen toiminta on jaettu koulutustoimintaan, kilpailutoimintaan, viestintään ja hallintoon. Kunkin toiminta-alueen toiminnan järjestämisestä vastaa hallituksen ohjauksessa ja valvonnassa työskentelevät toimikunnat. Toimikunnat suunnittelevat, valmistelevat ja panevat täytäntöön omaan toiminta-alueeseensa liittyviä hankkeita. Toimikuntien alaisuuteen voidaan tarvittaessa perustaa työryhmiä.

Toimikuntatyö toteutetaan etätapaamisin ja itse toimikuntien työ tapahtuu hyvin pitkälle sähköisesti. Liiton toimikuntien kokoukset järjestetään etänä, samoin koulutukset jos se vain on koulutuksen luonteeseen sopivaa. Näin ollen toimikuntien suora ympäristövaikutus on pieni. Toimikunnilla on kuitenkin mahdollisuus ohjata ja neuvoa agilitytoiminnan eri osa-alueita myös ympäristövastuuasioissa, mutta tätä vaikutusmahdollisuutta ei ole vielä kaikilta osin tunnistettu.

Jäsenseurat

SAGIn lähes 250 jäsenyhdistystä jakautuvat maantieteellisesti koko maan alueelle painottuen Etelä-Suomeen ([kartta](#)). Kartalle saa näkyviin myös agilitytuomarien maantieteellisen jakauman, tämä noudattelee painotuksessaan seurojen jakaumaa.

Harrastus-, koulutus- ja kilpailutoiminta tapahtuu jäsenseurojen käyttöön hankkimissa ulko- ja sisätiloissa ympäri vuoden. Osalla seuroista on kokonaan oma halli, toisilla halli on vuokrattu yksityiseltä tai julkiselta sektorilta kokonaan omaan käyttöön. Osa seuroista vuokraa halleista vain yksittäisiä treenivuoroja, jolloin harjoittelu painottuu ulkokentälle. Käytössä on sekä kylmiä, lämpöeristettyjä että lämmitettyjä halleja, ja hallien pohjamateriaalina käytetään pääosin keinonurmea tai kivituhkaa.

Harjoituksiin ja kilpailuihin liikutaan hyvin usein yksityisautoilla, johtuen koiran ja lajissa käytettävien tavaroiden kuljetustarpeesta, sekä monesti hallien sijainnin takia. Myös kouluttajat liikkuvat useimmiten yksityisautoilla, heillä saattaa lisäksi olla omia koiria autossa mukana. Kimppakyydit voivat olla haastavia, jos koirat eivät tule keskenään juttuun samassa tilassa auton takakontissa. Lisäksi koirien vaihtaminen autosta harjoitusten aikana voi olla haastavaa jos kentällä/hallilla ei ole häkkimahdollisuutta. Liikkuminen, itse treenikaveri eli

koira ja hallien lämmitys ovat lajin suurimmat ympäristökuormitustekijät. Lisäksi tapahtumissa syntyy jätettä ja hävikkiä pääosin talkoilijoiden muonituksen ja kilpailukahviotoiminnasta.

Myös agilityesteiden valmistus ja logistiikka, sekä hankinta yleensä ulkomailta aiheuttaa päästöjä. Toisaalta, agilityesteiden jälleenmyyntiarvo on korkea ja kilpailukäytöstä poistetut esteet pyritään myymään toisille seuroille koulutuskäyttöön tai yksittäisille harrastajille. Näin saadaan esteiden elinkaarta pidennettyä. Päivitetyssä suunnitelmassa seuroja ohjataan huomioimaan estekaluston suunniteltu elinkaari jo hankintahetkestä alkaen sekä kiinnitetään huomioita esteiden huoltoon. Lajiliitolla on mahdollista viestinnällisesti vaikuttaa siihen, että ympäristönäkökulma on yksi hankintaan vaikuttava arvo.

Kyselyvastausten perusteella osassa seuroja on suunniteltu tai jo tehtykin ympäristön kuormitusta vähentäviä toimenpiteitä. Mm. hallin lämpötilaa on laskettu, hallin lämmitykseen käytetään ilmalämpöpumppuja, valaistuksen energiankulutusta on pienennetty vaihtamalla LED-lamppuihin, öljylämmityksestä luopumista suunnitellaan, kanttiinin ja talkooväen ruokahävikkiin on kiinnitetty huomiota ja ruokatarjonnassa on siirrytty kasvispainotteisempaan suuntaan, jätteet lajitellaan asianmukaisesti, tavarapalkintoja on vaihdettu lahjakortteihin tai syötäväksi palkinnoksi. Toisaalta yli puolet vastanneista seuroista eivät ole kiinnittäneet ympäristöasioihin vielä mitään huomiota. Osasta vastauksia kävi ilmi, että agilityyn liittyvää ympäristötietoisuutta tulisi tarjota seuroille, aloittaen perusteista. Seurojen vastuullisuusmerkki on tapa suoraan vaikuttaa seurojen toimintaan ja sitä kautta myös yksittäisten harrastajien ympäristötietouteen.

Tunnistetut tavoitteet ja toimenpiteet

SAGIn tavoite on kehittää omaa toimintakulttuuriaan kaikilla tasoilla (toimisto, liiton vapaaehtoiset ja jäsen seurat) siten, että ympäristövastuullisuusnäkökulmat ovat luonteva osa jokapäiväistä toimintaa joka tasolla. Ympäristövastuusuunnitelman toimeenpano huomioidaan vuosittain liiton toimintasuunnitelmassa ja tehdyt toimenpiteet nostetaan esiin vuosikertomuksessa. Hallinto-toimikunta huolehtii suunnitelman päivitystarpeesta vuosittain ja tarpeellisia päivityksiä tehdään muutenkin tarvittaessa. Tämä suunnitelma liitetään vuosittain myös opetus- ja kulttuuriministeriölle lähetettävään liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustushakemukseen.

Ympäristövastuusuunnitelma kattaa liiton oman toiminnan kaikilta osin. Agilityn ympäristövaikutuksia arvioidaan analysoimalla liiton omaa toimintaa sekä työntekijä- että liiton vapaaehtoisasolla.

Ympäristöasioista viestitään jäsenseuroille jatkuvasti liiton kotisivujen kautta, jossa on oma osio vastuullisuudelle sekä uutisissa säännöllisin väliajoin. Viestintä pitää sisällään mm. ympäristösuunnitelman tavoitteiden ja niiden edistämiseksi tehtyjen toimenpiteiden esillä pitämisen ja yleisen ympäristötietouden lisäämisen.

Seuraavissa taulukoissa on listattu tunnistetut tavoitteet ympäristövastuullisuuden lisäämiseksi, niihin liittyvät konkreettiset toimenpiteet ja toteutumisen seurantakriteerit. Tavoitteet on jaettu kolmeen kategoriaan: toimisto, liiton vapaaehtoiset ja jäsenseurat.

Toimisto

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit ja seuranta
Vastuulliset yhteistyökumppanit	- Vastuullinen yritystoiminta yhdeksi kriteeriksi yhteistyökumppanien valintaan - Ympäristöasiat kriteereiksi julkisen hankinnan kilpailutuksissa	Tehtyjen toimenpiteiden raportointi vuosikertomukseen
Vastuullisuuden lisääminen viestinnässä	- Viestintä sidosryhmille - Vastuullisuusosion lisääminen SAGIn uusille päivitetyille sivuille	Vastuullisuusosio Sagin kotisivuilla
Toimikuntien ympäristötietoisuuden lisääminen	- Työpajoja ja ideariihä toimikuntien jäsenille - Vastuullisuusosaajan auditointi toimikunnan kokoukseen vuosikellojen rakentamisen yhteydessä	1 auditointi alkuvuodesta (toteutus esim. ostopalveluna, seurasta löytyvä alan osaaja tai ympäristöalan harjoittelija)
Seurojen ympäristötietoisuuden lisääminen	- Seurojen vastuullisuusmerkki, joka pitää sisällään laajan ympäristövastuu osion - Ideapankki kestävyystoimista	4 seuraa vuosittain saavuttaa vastuullisuusmerkin. Ideapankki kerätty ja luotu kotisivuille.
Postitustoiminnan hiilijalanjäljen vähentäminen	Pyydetään tavarantoimittajia lähettämään tavara suoraan lopulliselle vastaanottajalle, mikäli mahdollista	Kirjanpito postitusmuutoksista
Harrastusvälineiden elinkaaren pidentäminen	- Agilityesteiden huolto-, kunnostus- ja talvisäilytysvinkkejä seuroille - Estevalmistajien haastattelu - Koordinointi: seurojen neuvot toisille	1 uutinen liittyen esteiden elinkaareen ja sen tunnistamiseen

Toimikunnat

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit ja seuranta
Oman toiminnansuunnittelu ympäristövastuu huomioiden	Toimikuntien ja työryhmien vuosikellon suunnittelussa on huomioitu kestävän kehityksen ja ympäristövastuullisuus	Vuosikellossa on vähintään yksi kestävä kehitys huomioiva teko

Jatkosuunnitelmat

Selvityksessä tunnistettiin myös seuraavia ympäristöön vaikuttavia toiminnan osa-alueita, joiden vähentämiseksi ei suoraan löytynyt konkreettisia toimenpiteitä, mutta jotka on hyvä pitää mielessä ympäristövastuullisuutta kehitettäessä. Näitä huomioidaan ideapankin materiaaleissa ja nostetaan esiin toimikuntien ja seurojen auditoinneissa. Jokaista toimijaa ja tekoa tarvitaan matkalla kohti kestävämpää huomista!

- Vaihtoehto kumirouheelle keinonurmihallin pohjaksi
 - Alustatoimittajat kehittävät paraikaa kumirouheelle vaihtoehtoa ja lajiliitto tukee tutkimustyötä uusien keinonurmipohjien soveltuvuudesta agilityyn
- Selvitys aurinkopaneeleiden käytöstä hallien energiantuotannossa, iso kattopinta-ala hyötykäyttöön
 - Muutenkin jakaa infoa omavaraisuudesta energiantuotannossa?
- Kilpailukirjojen muuttaminen sähköiseksi
 - Kilpailevia koiria on n. 5500 kpl
 - Vuodessa n. 1000 koiraa aloittaa kilpailun
- Arvokisojen järjestämisen tukeminen paikoissa, joihin pääsee helposti julkisella liikenteellä
 - Mahdollisimman ympäristöystävällisten kulku- ja majoittautumistapojen valinta, kun varataan matkoja maajoukkueille, valmentajille ja tuomareille.
 - SAGIn budjettiin matkustuspäästöjen (osittainen) vastuullinen kompensointi SAGIn toimesta?
 - Arvokilpailuihin liittyvästä koti- ja ulkomaille matkustamisesta luopuminen ei ole lajin luonteen vuoksi mahdollista eikä sosiaalisesti kestävää. Mutta ympäristövastuuasiat on hyvä pitää mielessä ja tarkastaa tilannetta vuosittain, mitä tekoja, vaikka pieniäkin, olisi tehtävissä.

Lähteet ja lisäinfoa

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030 <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>

Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-811-0>

Suomen Olympiakomitea ry, Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma

<https://olympiakomitea.kuvat.fi/kuvat/Materiaalipankki/Tietoa+meist%C3%A4/Vastuullisuus/Olympiakomitean+vastuullisuusohjelma.pdf>

Hiilipäästöjen kompensointi: vaihtoehtoja on monia, esim.

<https://www.compensate.com/in-finnish>

Sports for Climate Action Framework

<https://unfccc.int/climate-action/sectoral-engagement/sports-for-climate-action>

Reilu Agility

Suomen Agilityliiton arvoperusta ja Reilun kilpailun ohjelman tavoitteet

Suomen Agilityliiton, jatkossa SAGI, toiminnan perusteena ovat liikunnan eettiset arvot ja urheilun reilun pelin periaatteet. SAGIn yksi tärkeä arvo on vastuullisuus, ja liiton vastuullisuusohjelman kolme keskeistä osa-aluetta ovat turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja antidopingtoiminta. Nämä tarkoittavat kaikenlaisesta dopingista ja kielletyistä aineista ja menetelmistä vapaata, puhdasta ja reilua urheilua.

SAGI korostaa toiminnassaan eettisesti ja moraalisesti kestäviä elämänarvoja, joita antidoping- ja muu vastuullisuustyö osaltaan tukee. Lähtökohtana on toisten urheilijoiden tai toimijoiden kunnioittaminen, yhteisten sääntöjen noudattaminen sekä omasta että muiden hyvinvoinnista huolehtiminen. SAGI haluaa ylläpitää lajikulttuuria, joka perustuu tällaiseen kunnioitukseen, yhdenvertaisuuteen ja rehelliseen liikuntaan ja urheiluun, jossa dopingille tai kilpailumanipuloinnille ei ole sijaa.

SAGIn tavoitteena on taata kaikille agilityurheilijoille oikeus rehelliseen, puhtaaseen ja reiluun liikuntaan ja urheiluun. Tässä työssä nojataan Suomen Agilityliiton Reilun kilpailun ohjelmaan, joka sisältää vastuut ja toimenpiteet sekä antidoping-toiminnan että kilpailumanipulaation torjunnan osalta.

SAGI ei hyväksy dopingin käyttöä eikä kilpailumanipulaatiota missään muodossa. Tämä on kirjattu SAGI:n toimintasääntöön sekä kilpailu- ja kurinpitosääntöihin. SAGIn Reilun kilpailun ohjelman tavoitteena on sitouttaa liiton ja sen jäsenseurojen toiminnassa mukana olevat henkilöt, luottamushenkilöt, kilpailutoimihenkilöt, urheilijat ja heidän taustajoukkonsa antidopingtyöhön ja kilpailumanipulaation torjuntaan ja vaikuttaa lajin piirissä vallitsevaan arvopohjaan ja asenneilmapiiiriin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Tavoitteena on

harjoittaa ennaltaehkäisevää, avointa, säännöllistä ja tehokasta koulutus- ja viestintätoimintaa antidopingasioista ja kilpailumanipulaation vastaisesta työstä sekä ehkäistä epäselvyyksiä ja väärinymmärryksiä parantamalla ja ylläpitämällä lajin piirissä toimivien henkilöiden ajantasaisia tietoja.

Tähän ohjelmaan on koottuna ne toimenpiteet, joita SAGI tekee toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa niin dopingin kuin kilpailumanipulaationkin torjumiseksi agilityssa ja omalta osaltaan myös koko urheilussa.

Kilpailumanipulaatio ja tilannekuva

Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan vilpillistä vaikuttamista kilpailun kulkuun tai lopputulokseen. Kilpailumanipulaatio voidaan jakaa urheilu- ja vedonlyöntiperustaiseen manipulaatioon ilmeten eri lajeissa eri tavoin. Tavoitteena voi olla esimerkiksi taloudellisen hyödyn saaminen tai halutun tittelin saavuttaminen. Kilpailumanipulaatiota voi tapahtua missä tahansa lajissa ja millä tahansa tasolla, se ei ole pelkästään huippu-urheilua koskeva riski. Sen seuraukset vaikuttavat urheilun perusarvoihin kuten lopputuloksen ja kilpailutapahtumien ennakoimattomuuteen ja reiluun peliin ja se vaikuttaa kielteisesti urheilun uskottavuuteen, maineeseen ja talouteen.

Euroopan neuvosto laati vuonna 2014 urheilukilpailujen manipulointia ehkäisevän yleissopimuksen, jonka tarkoituksena on estää urheilukilpailujen manipulointi urheilun rehellisyyden ja etiikan suojelemiseksi urheilun itsemääräämisoikeuden periaatteiden mukaisesti. Sopimuksen määritelmän mukaan kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan ”tarkoituksellista järjestelyä, toimenpidettä tai laiminlyöntiä, jolla pyritään vaikuttamaan urheilukilpailun lopputulokseen tai kulkuun poistamalla osittain tai kokonaan urheilukilpailun luonteeseen kuuluvaa ennakoimattomuutta siten, että sillä saavutetaan oikeudetonta etua itselle tai muille”. Suomen valtio on allekirjoittanut sopimuksen ja siksi myös SAGI on sitoutunut kilpailumanipuloinnin torjuntaan.

Kilpailumanipulaation piiriin luetaan myös urheilijalla tai urheilutoimijalla olevan sisäpiiritiedon jakaminen ulkopuolisille. Sisäpiiritiedolla tarkoitetaan tietoa, joka ei ole seuran/joukkueen ulkopuolisten tiedossa. Tällaista tietoa voivat olla esimerkiksi urheilijoiden terveydentilat ja kilpailutaktikat.

Keskeistä kilpailumanipulaation torjunnassa on sen tunnistaminen ja ymmärtäminen. Vaikka agility ei ole erityisen otollinen laji kilpailumanipulaatiolle, on tunnistettavissa erilaisia mahdollisuuksia väärinkäytöksille. SUEKin kilpailumanipulaation tilannekuvan perusteella SAGIn tärkein kehittämisen alue on kyky tunnistaa riskitekijöitä. Keskeisiä riskejä ovat ainakin seuraavat:

- Agility on ajoittain Veikkauksen kohteena, jolloin riski vahingossakin tapahtuvasta rikkeestä on olemassa. Kilpailija tai tuomari saattaa lyödä vetoa tai jakaa sisäpiirin tietoa tapahtumasta, johon itse on osallisena.

- o Tietoa voi olla rataprofiileista tai vaikka päivän kunnosta ja loukkaantumisista.
- Mikäli kilpailija saa tietää kilpailuissa käytettävän ratapiirustuksen etukäteen, voi haastavat kohdat harjoitella valmiiksi.
- Kilpailija voi epäonnistua itselleen merkityksettömällä radalla tahallisesti, jotta sertifikaatti siirtyy toiselle kilpailijalle.
- Tuomari voi arvostella tietyn kilpailijan suorituksen eri arvosteluperustein kuin muut.
- Toimihenkilö voi jättää kirjaamatta tuloksen tai merkitä virheellisen ajan koirakolle.
- Toimihenkilö voi toimillaan häiritä koirakkoa tai vaikuttaa rataa jota suoritetaan.
- Yleisöstä voidaan häiritä tai avustaa koirakkoa kesken suorituksen.

Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) johdolla, yhteistyössä mm. lajiliittojen kanssa laaditaan kilpailumanipulaation kansallinen tilannekuva, jonka tarkoituksena on antaa myös liitoille lajikohtainen tilannekuva kilpailumanipulaation uhasta ja riskeistä. Tilannekuva laaditaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Tammikuussa 2023 arvioidun tilannekuvan mukaan kilpailumanipulaation riski agilitysissa on matala. Laji ei ole erityisen altis kilpailumanipulaatiolle, mutta yksittäisten toimijoiden mahdollisuus syyllistyä siihen on mahdollinen. Agilityn arvokilpailuja on ollut Veikkauksen vedonlyönnin kohteena ja siihen aina liittyy riski kilpailumanipulaatiosta. Erityisesti tiedon puute vedonlyöntiin liittyvistä rajoituksista kilpailijoille ja kilpailun toimihenkilöille voi olla merkittävä riskitekijä ja tätä tulee pyrkiä hallitsemaan kouluttamalla ja tiedottamalla asiasta aikaisempaa suunnitelmallisemmin. Lajissa ei ole tullut ilmi kilpailumanipulaatiotapauksia eikä lajin parissa ole veikkauksen lisäksi mahdollisuuksia ansaita suuria rahamääriä kilpailemalla, joten sikäli riski ei ole erityisen suuri. Tietoon ei ole tullut epäilyksiä siitä, että agilitysurheilua käytettäisiin hyväksi rikollisessa toiminnassa. SAGI varautuu ja tekee tarvittavia toimenpiteitä uhkien minimoimiseksi. Liitto on varautunut mahdollisiin manipulaatiotapauksiin ja niiden käsittelyyn.

Kilpailumanipulaation torjunnan kannalta heikoin osa-alue suomalaisessa urheilussa on kyky tunnistaa ja valvoa kilpailumanipulaatiota. SAGIn toimenpiteissä korostuvat erityisesti osaamisen kehittäminen ja viestintä ja sitä kautta tietoisuuden lisääminen.

SAGIn jäsenet pyritään sitouttamaan kaikin keinoin ehkäisemään kilpailutulosten tai -tapahtumien manipulointia sekä olemaan osallistumatta tai vaikuttamatta vedonlyöntiin suoraan tai edustajansa kautta.

Kurinpitosäännöstyössä kielletään kaikki kilpailumanipulaatio ja sen yritykset rangaistuksen uhalla. Erityisesti huomioitavaa on, että vedonlyönti sarjoista, joissa itse kilpailee, tuomari tai joista saa muuten sisäpiiritietoja, on ehdottomasti kiellettyä. Myös sisäpiiritiedon jakaminen eteenpäin tai vedonlyönti välikäsien kautta on rangaistavaa.

Antidopingsäännöt

Dopingia koskeva sääntely perustuu urheilun omiin kansainvälisiin ja kansallisiin säännöksiin. Säännösten tarkoituksena on yhtenäistää dopingrikkomusten määrittely ja

niistä määrättävät seuraamuksen. Maailman Antidopingtoimisto WADAn (World Anti-Doping Agency) hyväksymä Maailman Antidopingsäännöstä (World Anti-doping Code) takaa urheilijoiden yhdenvertaisuuden kaikkialla maailmassa, sillä se yhtenäistää kansalliset antidopingsäännösten. Se myös luo edellytykset toteuttaa reilua ja tehokasta antidopingtyötä kaikkialla. Suomen antidopingsäännöstö noudattaa maailman antidopingsäännösten määräyksiä. Suomen urheilun eettinen keskus (SUEK) vastaa Suomen antidopingsäännösten päivittämisestä.

SAGI, sen jäsenet ja jäsenten jäsenet, sekä muut lajin piirissä toimivat henkilöt ovat sitoutuneet kulloinkin voimassa olevaan Suomen antidopingsäännöseen, Maailman antidopingsäännöseen, Kansainvälisen Olympiakomitean, Kansainvälisen Paralympiakomitean ja kansainvälisten kattojärjestöjensä antidopingsäännöseen sekä Suomen allekirjoittamien kansainvälisten antidopingsopimusten mukaisiin sääntöihin. Antidopingsäännösten alaisia ovat sekä urheilijat että heidän tukihenkilönsä. Tukihenkilöitä ovat mm. valmentajat, kouluttajat, joukkueen johtajat ja muut tukihenkilöt, toimihenkilöt, lääkintä-, ensiapu- ja terveydenhuoltohenkilökunta sekä vanhemmat – kuka tahansa henkilö, joka työskentelee, hoitaa tai auttaa urheilijaa osallistumaan tai valmistautumaan urheilukilpailuun.

SAGIn jäsenkriteerit edellyttävät, että antidopingtoiminta huomioidaan jäsenyhdistysten säännöissä. Näin kaikki Suomen Agilityliiton jäsenyhdistysten jäsenet, niin urheilijat kuin muutkin lajin parissa toimivat henkilöt ovat sitoutettuja noudattamaan antidopingsäännöstä ja tunnustamaan antidopingsäännösten mukaisen tulostenkäsittelytoimivallan sekä kurinpitomenettelyn.

Lisenssin hankkiva henkilö sitoutuu ostaessaan noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen antidopingsäännöstä ja olemaan osallistumatta minkäänlaiseen urheilukilpailujen manipulaatioon, ja mikäli hän sellaista havaitsee joko itselle ehdotettuna tai muutoin, hän sitoutuu ilmoittamaan siitä välittömästi omalle lajiliitolleen ja Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry:lle.

Dopingrikkomuksissa kurinpitovaltaa käyttää Suomen antidopingsäännöstössä mainittu kurinpitoelin.

Dopingvalvonta

SAGIn jäsenyhdistysten urheilijoita testataan kulloinkin voimassa olevien antidopingsäännösten mukaisesti. Kaikki, jotka osallistuvat antidopingsäännösten piiriin kuuluvaan SAGIn alaiseen urheilu- ja kilpailutoimintaan ovat dopingvalvonnan piirissä.

Dopingtestejä teettävät urheilijoille Maailman Antidopingtoimisto WADA, Suomen urheilun eettinen keskus SUEK, Kansainvälinen

Olympiakomitea (KOK) ja Kansainvälinen Paralympiakomitea (IPC). SUEK vastaa kansallisesta dopingvalvonnasta Suomessa. Dopingtestejä tehdään sekä kilpailuissa että kilpailujen ulkopuolella missä ja milloin tahansa ennalta ilmoittamatta.

Kilpailujen järjestäjä on velvollinen mahdollistamaan dopingtestien suorittamisen sääntöjen mukaisesti kilpailujen yhteydessä. Käytännössä järjestäjien on hyvä varautua ennalta mahdollisesti suoritettaviin dopingtesteihin. Testaaja tarvitsee testien suorittamiseksi asianmukaisesti yleensä tiedot kilpailuajataulusta ja osallistujista, asianmukaisen tilan ja mahdollisesti täysi-ikäisiä, testattaviin urheilijoihin nähden esteettömiä ja samaa sukupuolta olevia saattajia avustamaan urheilijoiden kutsumisessa testiin.

SAGIn kotisivuilla löytyy linkit ohjeisiin kilpailun järjestäjille ja urheilijoille dopingtesteihin varautumisesta.

SAGI voi tilata kilpailun ulkopuolisia testejä tai kilpailutestejä SUEK:lta. SUEK päättää, ketä testataan ja milloin. Testejä tilataan SUEK:n testauspäälliköltä.

Dopingtestien tekeminen edesauttaa urheilijoiden yhdenvertaisuutta ja reilua ja puhdasta urheilua. Siksi testeihin tulee aina suhtautua myönteisesti. Testaustilannetta helpottaa, jos urheilija on tietoinen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä menettelystä testaustilanteessa. Ohjeet urheilijalle ovat luettavissa SUEK:n verkkosivuilla www.suek.fi.

Urheilija on aina itse vastuussa käyttämistään valmisteista ja siksi velvollinen itse tarkistamaan ajantasaiset tiedot KAMU-lääkehausta. SUEKin KAMU-lääkehakupalvelu pohjautuu Maailman antidopingtoimisto WADAn kiellettyjen aineiden ja menetelmien luetteloon 2023, jonka mukaan lääkeaineet on luokiteltu kielletyiksi, ehdoin kielletyiksi ja sallituiksi. KAMU-lääkehaussa voi tarkistaa vain Suomesta saatavia resepti- ja itsehoitolääkevalmisteita. Lääkehaku ei sisällä erityislupavalmisteita. Mikäli haettua lääkevalmistetta ei löydy, käyttäjän tulee olla yhteydessä SUEKiin. KAMU-lääkehakua voi käyttää matkapuhelimeen ladattavan sovelluksen kautta tai SUEK:n verkkosivuilla.

Suosittelava tapa on, että urheilijalla on aina ajantasainen lista kaikista hänen käyttämistään lääkkeistä ja ravintolisistä. Urheilija voi tallentaa käyttämänsä lääkkeet KAMU-sovellukseen ”omat lääkkeet” -merkinnällä. Tällöin mahdollisessa dopingtestitilanteessa kaikki käytetyt aineet tulevat varmasti oikeilla nimillään testauspöytäkirjaan. Tämä on tärkeää erityisesti ulkomaille. Ulkomaille lähdettäessä urheilijan on hyvä varautua muutenkin ottamalla Suomesta mukaan sallittuja lääkkeitä esimerkiksi kivun, flunssan tai ripulin hoitoon.

Huomioitavaa on, että ulkomaille myynnissä olevia samannimisiäkin valmisteita ei voi tarkastaa KAMU-lääkehausta, vaan niiden sisältämät aineet tulee tarkastaa WADA:n julkaisemasta englanninkielisestä luettelosta urheilussa kielletyistä aineista. Kohdemaan antidopingtoimistosta voi kysyä tarvittaessa neuvoa kyseisessä maassa myytävistä lääkevalmisteista.

Erivapaudet

Mikäli urheilijan sairauden hoito vaatii jonkin urheilussa kielletyn lääkeaineen tai menetelmän käyttöä, hoidolle voidaan hakea erivapautta. Erivapausmenettely voi tehdä mahdolliseksi kyseisen kielletyn hoitomuodon käytön. SUEKin lajikohtaisen tasomäärittelyn piiriin kuuluvien urheilijoiden tulee hakea erivapautta Kansainvälisen erivapausstandardin ja SUEKin ohjeiden mukaisesti ennakoon. SUEKin erivapauspäätos koskee kansallisen tason urheilijaa ja kansallisen tason kilpailuja kaikkialla maailmassa.

Lajikohtaisen tasomäärittelyn ulkopuolella olevien urheilijoiden kohdalla SUEK tarkistaa jälkikäteen (mahdollisen dopingtestin jälkeen), että kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelossa olevien aineiden käytölle on lääketieteellinen peruste. Tämän osoittamiseksi urheilijan tulee hakea erivapautta takautuvasti. Tasomäärittely on nähtävillä SUEKin internetsivuilla. Ohjelman laatimisen hetkellä agility on tasomäärittelyn ulkopuolella.

Dopingrikkomukset

Suomen antidopingsäännösten mukaan dopingrikkomuksia ovat seuraavat:

- Urheilijalta otetussa näytteessä on kiellettyä ainetta, sen aineenvaihduntatuotetta tai merkkiainetta
- Kielletyn aineen tai menetelmän käyttö tai käytön yritys
- Dopingtestin välttely, kieltäytyminen dopingtestistä tai näytteen antamatta jättäminen
- Olinpaikkatietomääräysten laiminlyönti
- Dopingvalvonnan manipulointi tai manipuloinnin yritys
- Kielletyn aineen tai menetelmän hallussapito
- Kielletyn aineen tai menetelmän levittäminen tai levittämisen yritys
- Kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän luovuttaminen tai luovuttamisen yritys urheilijalle kilpailun aikana, tai kilpailun ulkopuolella minkä tahansa kilpailun ulkopuolella kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän luovuttaminen tai luovuttamisen yritys urheilijalle
- Osasyllisyys tai osasyllisyyden yritys
- Kielletty yhteistoiminta
- Ilmoituksen tekijän pelottelu tai häneen kohdistetut kostotoimet

Dopingrikkomuksen yritys rinnastetaan pääsääntöisesti dopingrikkomukseen.

Seuraamuksena dopingrikkomuksesta voidaan määrätä:

- kilpailutulosten hylkääminen
- urheilun toimintakielto
- mahdollisia taloudellisia seuraamuksia

Seuraamuksia voidaan määrätä yksilön lisäksi joukkueelle ja yhdistykselle.

SUEK:n toimivaltaan kuuluvissa tapauksissa dopingrikkomusten seuraamuksista päättää SUEK:n muodostaman Antidopingasioiden kurinpitolautakunta tai joissain tapauksissa SUEK. Suomen antidopingsäännöstöön perustuviin päätöksiin voi hakea muutosta ensisijaisesti Urheilun oikeusturvalautakunnalta. Jos kyseessä on kansainvälisen tason urheilija tai kansainvälinen urheilutapahtuma, muutosta voi hakea Urheilun kansainväliseltä välimiesoikeudelta (CAS).

Sopimukset

Suomen Agilityliitto tekee kaikkien liiton valmentajien ja kouluttajien kanssa sopimukset, joiden yhtenä pykälänä on sitoutuminen noudattamaan maailman ja Suomen antidopingsäännöstöjä.

SAGI:n hallitukseen valitut jäsenet sitoutuvat suorittamaan Puhtaasti Paras- ja Reilusti Paras-verkkokoulutukset kerran kunkin hallitus kautensa (kaksi vuotta) aikana. SAGI:n palkatut tai toimeksiannolla olevat työntekijät suorittavat verkkokoulutukset vähintään kahden vuoden välein. Liitossa pidetään kirjaa hallituksen jäsenten, palkattujen tai toimeksiannolla olevien työntekijöiden ja valmennusryhmien valmentajien Puhtaasti Paras- ja Reilusti Paras-koulutusten suorituksista.

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittämisen tavoitteena on lisätä eri kohderyhmien antidoping- ja kilpailumanipulaation vastaisen toiminnan tietoisuutta ja kasvattaa valmiuksia tehdä eettisesti kestäviä valintoja urheilussa. Koulutus on oppimisprosessi, jonka tarkoituksena on juurruttaa ja kehittää urheilun henkeä vaalivia ja suojaavia arvoja ja toimintatapoja sekä ehkäistä tahallista ja vahingossa tapahtuvaa dopingin käyttöä tai eettisesti sokeiden pisteiden muotoutumista, joka voi vaikuttaa kilpailumanipulaatiouhkaa lisäävänä tekijänä. Aktiivisella ja toistuvalla kouluttamisella urheilijoilla ja heidän tukijoukoillaan, sekä agilityurheilun hallinnossa toimivilla on aina ajantasainen tieto säännösten ja käytäntöjen kehittyessä. Urheilijoiden pitää myös itse hankkia tarvittavat tiedot varmistaakseen, että harjoittelee ja kilpailee puhtaan urheilun hengessä ja antidopingsääntöjen mukaisesti. Koulutusta järjestetään sekä kasvokkain pidettynä että verkkokoulutuksena.

Antidopingkoulutus

SUEK:n Puhtaasti Paras-verkkokoulutuksen avulla niin urheilijat, urheilijan tukihenkilöt kuin kaikki muutkin urheilutoimijat voivat oppia ja varmistaa tietonsa antidopingasioista. Koulutuksen sisältö perustuu antidopingsäännöksiin, jotka tulivat voimaan 2021. Koulutus löytyy SUEK:n verkkosivuilta ja linkki koulutukseen löytyy myös SAGI:n verkkosivuilta.

Suomen Agilityliiton antidopingkoulutusta koordinoi koulutuspäällikkö yhdessä koulutustoimikunnan kanssa. Koulutuspäällikkö osallistuu SUEK:n järjestämiin koulutus- ja liittotilaisuuksiin.

Antidopingkoulutuksen sisältöinä on mm. seuraavia teemoja:

- Puhtaaseen urheiluun liittyvät periaatteet ja arvot
- Urheilutoimijoiden oikeudet ja vastuut, antidopingsäännöstö
- Ankan vastuun periaate
- Dopingin vaikutukset (fyysiset, sosiaaliset, taloudelliset)
- Dopingrikkomukset
- Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa
- Ravintolisien käyttöön liittyvät riskit
- Erivapaus urheilijan lääkityksessä
- Testiprotokolla (virtsa- ja veritesti, urheilun biologinen passi)
- Testauspooli, ADAMS ja olinpaikkatiedot
- Dopingia koskevien huolenaiheiden nostaminen esille.

SAGI seuraa koulutuksen toteutumista vuositason (ks. luku 11).

Huippu-urheilu

SAGI järjestää maajoukkueurheilijoille vuosittain antidopingkoulutusta maajoukkueleirillä. Koulutuksen toteuttaa SAGI tai SUEK. Lisäksi valmennusryhmiin kuuluvat maajoukkueurheilijat suorittavat vuosittain Puhtaasti Paras -verkkokoulutuksen. Maajoukkueurheilijoita ohjataan käyttämään SUEK:n KAMU-lääkehakua ja lataamaan sovellus omaan puhelimeensa. Maajoukkueiden joukkueenjohtajat ja muut tukihenkilöt suorittavat Puhtaasti Paras -verkkokoulutuksen vuosittain.

Huipulle pyrkivät nuoret urheilijat

SAGI järjestää nuorille TopTeam valmennusta ja sen yhteydessä pidetään urheilijoille suunnattua antidopingkoulutusta. Antidopingkoulutuksen toteuttaa SUEK tai SUEK:n kouluttama kouluttaja. Lisäksi valmennusryhmäläiset suorittavat Puhtaasti Paras -verkkokoulutuksen. Valmentajat ylläpitävät leireillä ja muissa junioreille suunnatuissa tapahtumissa arvokeskustelua urheilun eettisistä ja moraalisisista kysymyksistä ja niihin liittyen puhtaasta urheilusta ja rehellisestä kilpailusta. Nuoria urheilijoita ohjataan käyttämään SUEK:n KAMU-lääkehakua ja lataamaan sovellus omaan puhelimeensa.

Seuratoiminta

SAGIn seuratoiminnan vastuualueella antidopingkoulutus lisätään osaksi valmentajakoulutuksen tasoa 1. Koulutuksen järjestää SAGI, SUEK tai SUEK:n kouluttama kouluttaja. SAGilla on mahdollisuus SUEK:n kouluttajakoulutukseen osallistumalla pätevöittää oma kouluttajansa järjestämään seuratason koulutuksia. Koulutuspäällikkö osallistuu SUEK:n koulutuksiin.

Puhtaasti Paras -verkkokoulutusta suositellaan valmentajakoulutusta käyville, kaikille seuratoimijoille ja ilisenssin haltijoille.

Muutoin seuratoiminnan alueella käsitellään antidopingasioita muun arvokeskustelun yhteydessä esimerkiksi seuratapaamisissa tai -kokouksissa.

SAGI voi tilata SUEK:n esittelypisteen omiin, isompiin tapahtumiinsa. Tällöin tapahtuman osallistujilla on mahdollisuus käydä infopisteellä tutustumassa antidopingtoimintaan ja kysyä antidopingasioista SUEK:n henkilökunnalta.

Muut kohderyhmät

Suomen Agilityliiton hallitukseen valitut jäsenet sitoutuvat suorittamaan Puhtaasti Paras -verkkokoulutuksen kerran kunkin hallituskautensa (kaksi vuotta) aikana. SAGI:n palkatut tai toimeksiannolla olevat työntekijät suorittavat vähintään kahden vuoden välein Puhtaasti Paras -verkkokoulutuksen.

Kilpailumanipulaation torjuntaan tähtäävä koulutus

Kilpailumanipulaation torjuntaan tähtäävän koulutuksen tavoitteena on kasvattaa tietoisuutta kilpailumanipulaatiosta ja sitä kautta antaa valmiuksia ilmiön tunnistamiseen ja siihen puuttumiseen. Kun ilmiö tunnistetaan, sitä voidaan myös torjua tehokkaammin. Tavoitteena on, että kaikilla urheilutoimijoilla on tarvittava ja ajantasainen tieto kilpailumanipulaatiosta ja siitä, miten tulee toimia, jos havaitsee kilpailumanipulaatiota. SAGI:n osaamisen kehittämisen toimenpiteiden suunnittelu perustuu SUEK:n johdolla laadittavaan tilannekuvaan.

SAGI:n vastuuhenkilö kilpailumanipulaation torjuntaan tähtäävässä koulutuksessa on koulutuspäällikkö. Hän osallistuu SUEK:n järjestämiin koulutusta koskeviin tilaisuuksiin ja koulutuksiin.

Tilannekuvan perusteella agility on tällä hetkellä matalan riskin laji. Keskeisimmät kohderyhmät koulutukselle ovat urheilijat, valmentajat sekä tuomarit ja vastaavat koetoimitsijat.

Urheilijat

SAGI:n valmennusryhmiin kuuluville urheilijoille (sekä maajoukkueet että ALVA) järjestetään kilpailumanipulaation torjumiseen liittyvää koulutusta vuosittain samassa yhteydessä antidopingkoulutuksen kanssa. Koulutuksen pitää joko SAGI tai SUEK. Urheilijasopimuksen allekirjoittavat urheilijat (maajoukkueurheilijat ja kaikki arvokilpailuihin lähtevät urheilijat) tekevät vuosittain kilpailumanipulaatioon liittyvän Reilusti Paras -verkkokoulutuksen.

Valmentajat

Valmentajakoulutuksissa 1-tasosta lähtien koulutettavilla on oltava voimassaoleva suoritus Reilusti Paras -verkkokoulutuksesta. Kaikkien SAGI:n jäsenyhdistysten valmentajien

suositellaan tekemään joka toinen vuosi kilpailumanipulaatioon liittyvän Reilusti Paras -verkkokoulutuksen.

Tuomarit ja vastaavat koetoimitsijat

Kilpailumanipulaation luonnetta ja torjuntaa koulutetaan tuomareille. Koska kilpailumanipulaation valvonta ja torjunta tapahtuu kaikilla kilpailutasoilla, on olennaista, että kaikki tuomarit perehdytetään aiheeseen. Tämä järjestetään lisäämällä kilpailumanipulaatio ja sen torjunta tuomarikoulutusten ja -päivityskoulutusten yhteyteen, jolloin jokainen tuomaritoiminnassa mukana oleva käy vähintään kolmen vuoden välein läpi koulutusmateriaalin liittyen kilpailumanipulaation torjuntaan. Koulutus annetaan Reilusti Paras -verkkokoulutuksena sekä vertaiskeskusteluna.

Vastaavilta koetoimitsijoilta vaaditaan Reilusti Paras -verkkokoulutuksen suorittaminen joka kolmas vuosi.

Toimintaohjeet

Toimintaohje kilpailumanipulaatiotapauksissa

Mikäli urheilijalle tai lajitoimijalle ehdotetaan kilpailumanipulaatiota tai kuulet muiden rikkomuksesta, toimi näin:

- 1) Tunnista ja havaitse tapahtunut kilpailumanipulaatioyritys. Kieltäydy kohteliaasti mutta päättäväisesti.
- 2) Kerro ehdotuksesta tai mahdollisesta rikkomuksesta joko SAGille, SUEK:lle tai halutessasi suoraan poliisille. Olennaisinta on, että kerrot tietosi luotettavalle taholle, etkä jää asian kanssa yksin.
- 3) Säilytä kaikki saamasi tiedot, kuten esimerkiksi sinulle lähetetyt tekstiviestit tai sähköpostit. Voit säilyttää tietoja esimerkiksi kuvakaappausten avulla. Niitä voidaan myöhemmin hyödyntää tapausten selvittämisessä tai mahdollisena todistusaineistona.

Liiton sisäisissä toimintaohjeissa sekä eettisissä säännöissä on sovittu seuraavasta menettelystä kilpailumanipulaatiotapausten käsittelyssä.

- 1) Ilmoitus mahdollisesta kilpailumanipulaatioepäilystä voi tulla seuraavien kanavien kautta
 - a. ILMO raportointipalvelu SUEK:n sivuilla <https://ilmo.suek.fi>
 - b. ilmoitus SAGIn toimistolle kirjallisena heti kilpailutapahtuman jälkeen
- 2) Tapauksen alustava käsittely toteutetaan liiton sisällä kilpailumanipulaation yhteyshenkilön (toiminnanjohtaja) toimesta. Käytännössä tämä tarkoittaa saatavilla olevien tapahtumatietojen keräämistä.
- 3) Kaikista tapauksista ilmoitetaan SUEK:n tutkintapäällikölle. Tapaukset käydään läpi yhteistyössä tapauskohtaisesti ja sovitaan rooleista, vastuista ja asian tiedottamisesta (ks. kriisiviestintä). SUEK vie asian tarvittaessa kansallisen yhteistoimintaryhmän

(National platform) käsiteltäväksi. Yhteistyöryhmässä on mukana mm. Poliisi.

Mahdollisista rikostutkinnallisista seuraamuksista päättää Poliisi.

- 4) Mikäli tapaus ei johda rikostutkinnallisiin toimenpiteisiin, voidaan asiaa kuitenkin tarvittaessa jatkoselvittää yhdessä SUEK:n kanssa niissä asioissa, jotka eivät täytä rikoksen tunnusmerkistöä. Selvitysten pohjalta ja SUEK:n näkemys huomioon ottaen liiton tulee harkita joko asian viemistä liiton kurinpitokäsittelyyn tai päättää asian käsittely.
- 5) Asianosaisia tiedotetaan käsittelyn lopputuloksesta tai asian käsittelyn päättämisestä.

Toimintaohje dopingtapauksia varten

SAGIn jäsentä koskevassa dopingrikkomusasiassa tapaus pyritään käsittelemään luottamuksellisesti siihen asti, kunnes jäsenelle on määrätty mahdollinen seuraamus dopingrikkomuksesta.

SAGI noudattaa seuraavaa menettelyä dopingepäilyjen käsittelyssä

1) Dopingrikkomusepäily

SAGI tekee yhteistyötä SUEK:n kanssa ja raportoi mahdollisista tiedoista, jotka viittaavat dopingrikkomukseen.

Lisäksi kuka tahansa voi ilmoittaa epäilyttävästä toiminnasta SUEK:in ILMO-palvelun kautta. Epäily voi tulla tietoon SUEK:lle dopingvalvonnan myötä.

2) Käsittely

SUEK hoitaa asian käsittelyn itsenäisesti ja hoitaa tarvittavat ilmoitukset dopingrikkomuksesta epäillylle. Jos epäilty ei luovu käsittelystä joko aktiivisesti myöntämällä syyllisyytensä ja hyväksymällä SUEK:n esittämät seuraamukset tai jättämällä reagoimatta SUEK:n ilmoitukseen määräaikaan mennessä, siirtyy se Antidopingasioiden kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi.

SUEK ilmoittaa epäilystä SAGI:n toiminnanjohtajalle ja mahdollisesti muille rajatuille tahoille, joilla on perusteltu tarve tietää asiasta. Epäilyllä on oikeus kertoa tästä oman harkintansa mukaisesti kenelle tahansa, mutta liittoa koskee salassapitovelvoite.

SUEK pyytää tarvittaessa SAGI:ta tutkintaan tarvitsemiaan tietoja.

3) Päätös

Päätöksen tekee SUEK:n nimeämä Antidopingasioiden kurinpitolautakunta tai joissain tapauksissa SUEK suoraan, jos epäilty on luopunut käsittelystä ja hyväksynyt SUEK:n esittämät seuraamukset. SAGI ei osallistu millään tavalla päätöksen tekemiseen.

4) Tiedotus

SUEK ja SAGI tekevät yhteistyötä tiedotuksessa. SUEK julkistaa tapauksen, kun päätös on lopullinen, eli kun siitä ei voi enää valittaa. Ennen julkaisemista SUEK on yhteydessä Suomen Agilityliittoon. Julkistamisen jälkeen myös liiton edustajat voivat viestiä rikkomuksesta.

Viestintä

Kaikkien urheilutoimijoiden yhteinen asia on viedä eteenpäin rehellisen kilpailun viestiä. SAGI toivoo urheilijoiltaan ja muilta lajitoimijoiltaan myönteistä suhtautumista antidoping-asioihin, testaustoimintaan ja reilun kilpailun viestin jakamiseen. Viestintä on hyvä keino ehkäistä mahdollisia rikkomuksia ja ylläpitää lajikulttuuria, johon doping ja kilpailumanipulaatio eivät kuulu. Viestinnän avulla SAGI tuo esiin oman ehdottoman kielteisen kantansa kaikenlaiseen epärehelliseen toimintaan.

Etenkin urheilijoiden, mutta myös muiden lajitoimijoiden on hyvä muistaa, että esimerkiksi sosiaalisessa mediassa kirjoitukset ja kuvat voivat levitä ja jäädä elämään, vaikka päivityksen poistaisikin. Dopingasioista ja -testeistä vitsailu tai asiaton kielenkäyttö voi kääntyä itseään vastaan.

Urheilija voi halutessaan kertoa avoimesti testaamisestaan tai koulutuksen läpäisemisestä ja vaikka julkistaa testitulokset statuksessaan häshtägillä #puhtaastiparas. SUEK ei kerro negatiivisista testituloksista julkisuuteen. Urheilija voi edustaa sosiaalisessa mediassa itseään, seuraansa, liittoaan ja lajiaan. Kannattaa miettiä tarkkaan, millaisia valokuvia, videopätkiä ja postauksia kirjoittaa ja millaisen kuvan suhteestaan esim. alkoholiin ja muihin päihteisiin antaa. Kannattaa myös miettiä, kuinka rajaa yksityisyyden suojaa sosiaalisessa mediassa.

SAGI viestii säännöllisesti reilun kilpailun asioista monissa eri kanavissa kohderyhmät (kilpailijat, tuomarit, valmentajat, seurat) huomioiden. Liiton kanavia ovat mm. jäsenkirjeet, verkkosivut, Facebook ja Instagram. Liiton verkkosivuilla avataan liiton antidopingtyötä ja julkaistaan linkit Reilun kilpailun ohjelmaan ja mm. SUEK:n KAMU-lääkehakuun, ILMO-palveluun ja sekä Puhtaasti Paras- että Reilusti Paras -verkkokoulutuksiin. Liitto tekee myös yhteistyötä SUEK:n ja jäsenyhdistysten kanssa mm. kampanjoinnissa. Lisäksi liitolla on mahdollisuus pyytää SUEK:n esittelypiste eri tapahtumiin, mm. kansainvälisiin kilpailuihin. SAGIn koulutuspäällikkö osallistuu SUEKin koulutuksiin.

SAGI huolehtii reilun kilpailun asioita koskevien tietojen välittämisestä toimijoilleen aktiivisesti ja välittömästi mahdollisten päivitysten osalta. Jäseniä kannustetaan käymään sisäistä arvokeskustelua ja miettimään, miten kussakin seurassa voitaisiin viestiä siitä, ettei epärehellinen kilpailu kuulu urheiluun ja että seura kannattaa reilua peliä, urheilua.

Aiheita voidaan käsitellä seuratapaamisissa ja järjestettävien koulutustilaisuuksien kautta viestintä tavoittaa myös tarkemmin rajattuja kohderyhmiä.

Kriisiviestintä

SAGIlle luodaan sisäinen kriisiviestintäsuunnitelma mahdollisten kriisiksi tunnistettavien asioiden hoitamiseksi. Kriisiviestinnässä on kolme perusperiaatetta: tiedottamisen nopeus,

vilpittömyys ja pyrkimys vuoropuheluun kriisin osapuolina olevien sidosryhmien kanssa. Viestinnässä toimitaan tiiviissä yhteistyössä SUEKin kanssa.

Esimerkkitapaukset

Tieto dopingrikkomusepäilystä tulee normaalioloissa SUEK:lta SAGIn toiminnanjohtajalle, joka valmistautuu kriisiviestinnän ohjeiden mukaisesti. Vaikka epäilty urheilija itse toisi asian julkisuuteen tutkinnan aikana, liittoa koskee salassapitovelvoite, eikä liitto kommentoi dopingepäilyä millään tavalla tutkinnan aikana. Jos kuitenkin urheilija itse tuo rikkomuksen ennen päätöstä julki, liitto voi halutessaan viestiä asiasta. Liitto ei voi kuitenkaan kertoa tapauksesta muuta kuin mitä urheilija on julkaissut. Virheellisen tiedon levittämisessä korjaus on mahdollinen.

SUEK julkaisee tapauksen, kun lopullinen päätös on tehty. Julkaisutapaan vaikuttavat urheilijan taso ja ikä SUEK:n harkinnan mukaan. Ennen julkistusta SUEK on yhteydessä Suomen Agilityliittoon. Julkaisun jälkeen myös SAGI uutisoi asiasta. Viestinnän sisältö koordinoidaan SUEK:n kanssa.

Kaikista tietoon tulleista kilpailumanipulaatioepäilyistä ilmoitetaan SUEK:lle. Tiedottamisen vastuista SAGI:n ja SUEK:n välillä sovitaan tapauskohtaisesti. Tiedottamisessa kuitenkin konsultoidaan aina SUEK:ia, vaikka SAGI olisi vastuussa tapauksen tiedottamisesta. SUEK auttaa aina tarvittaessa kriisiviestinnässä ja sen asiantuntijat ovat käytettävissä niin tiedotetta laadittaessa kuin tiedotustilaisuutta suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Ohjelman seuranta ja arviointi

SAGIn Reilun kilpailun ohjelman toteutumisesta ja sen päivittämisestä vastaa toiminnanjohtaja yhdessä ohjelman eri osa-alueista vastaavien toimihenkilöiden kanssa. Reilun kilpailun ohjelmaa päivitetään tarvittaessa. Ohjelman toimenpiteet huomioidaan vuosittain liiton toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Liiton hallitus hyväksyy Reilun kilpailun ohjelman ja sen päivitykset ja arvioi vuosittain sen toteutumista. Ohjelman puitteissa tehdyt toimenpiteet kirjataan liiton vuosikertomukseen. SUEK arvioi säännöllisesti SAGI:n Reilun kilpailun ohjelmaa ja työtä dopingin ja kilpailumanipulaation torjunnassa.

Reilun kilpailun ohjelma julkaistaan SAGI:n verkkosivuilla. Ohjelmaan tehtävistä muutoksista viestitään jäsenistölle useiden viestintäkanavien kautta, ja ohjelman olemassaolosta muistutetaan aika-ajoin muun antidoping- ja kilpailumanipulaatioviestinnän yhteydessä.

Ohjelman vastuuhenkilöiden vaihtuessa tarvittavat päivitykset ilmoitetaan SAGI:n verkkosivuilla sekä SUEK:lle.

Vaikuttaminen

Kansainvälisessä päätöksenteossa SAGI kertoo tekemästään Reilun Kilpailun ohjelmasta ja lisäksi pyrkii mahdollisuuksiensa mukaan vaikuttamaan paitsi useiden jo olemassa olevien kansainvälisten luottamustehtävien osalta myös muulla aktiivisella toiminnallaan sekä kansainvälisten lajiliittojen antidopingtoiminnan, eettisten kysymysten kuten mm. kilpailumanipulaatioita vastustavan toiminnan kehittämiseen ja kansallisten liittojen antidopingtoiminnan yhtenäistämiseen, että demokraattisen päätöksenteon ja urheiluun liittyvien poliittisten päätösten läpinäkyvyyteen ja oikeudenmukaisuuteen.

SAGIn FCI agilitydelegaatti edistää omalta osaltaan kilpailumanipulaation ja dopingin vastaista työtä.

Toimenpiteet ja niiden vastuutahot

Toimenpide	Vastuutaho
Agilitya koskeva kilpailumanipulaation tilannekuva käydään läpi ja käsitellään hallituksessa. Tilannekuva laaditaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.	toimisto, hallintotoimikunta
Tunnistetaan tilanteet, joissa kilpailumanipulaatiota voi tapahtua tahallisesti tai tahattomasti.	kaikki toimikunnat osaltaan
Koulutetaan kilpailijoita, valmentajia, tuomareita, yhdistyksiä ja muita keskeisiä tahoja ymmärtämään paremmin kilpailumanipulaatiota ja sen torjuntaa. SAGIn toimenpiteissä korostuvat erityisesti osaamisen kehittäminen ja viestintä ja sitä kautta tietoisuuden lisääminen.	Koulutustoimikunta
SAGIn jäsenet pyritään sitouttamaan kaikin keinoin ehkäisemään kilpailutulosten tai -tapahtumien manipulointia sekä olemaan osallistumatta tai vaikuttamatta vedonlyöntiin suoraan tai edustajansa kautta.	Koulutustoimikunta
Luodaan toimintasuunnitelma mahdollisten manipulaatiotapausten varalle.	toimisto
Varmistetaan, että kaikki SAGIn sopimukset ja säännöt sisältävät dopingin ja kilpailumanipulaation vastaisen vaatimuksen. Kaikilta liiton toiminnassa mukana olevilta vaaditaan Puhtaasti Paras- ja Reilusti Paras -koulutusten suoritukset.	toimisto, hallintotoimikunta

Toimenpide	Vastuutaho
Järjestetään jäsenyhdistyksille, maajoukkueille ym. koulutuksia tarpeen mukaan.	Koulutustoimikunta
Koulutuspäällikkö osallistuu SUEKin järjestämiin koulutuksiin.	Koulutustoimikunta
Antidopingkoulutus lisätään SAGIn ensimmäisen tason valmentajakoulutukseen.	Koulutustoimikunta
Laaditaan kriisiviestintäsuunnitelma	viestintätoimikunta
Ohjelman toimenpiteet huomioidaan vuosittain liiton toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Liiton hallitus hyväksyy Reilun kilpailun ohjelman ja sen päivitykset ja arvioi vuosittain sen toteutumista. Ohjelman puitteissa tehdyt toimenpiteet kirjataan liiton vuosikertomukseen.	hallitus
Reilun kilpailun ohjelma julkaistaan SAGIn verkkosivuilla. Ohjelmaan tehtävistä muutoksista viestitään jäsenistölle useiden viestintäkanavien kautta, ja ohjelman olemassaolosta muistutetaan aika-ajoin muun antidoping- ja kilpailumanipulaatioviestinnän yhteydessä.	viestintätoimikunta
SAGIn FCI agilitydelegaatti edistää omalta osaltaan kilpailumanipulaation ja dopingin vastaista työtä.	hallitus

Seurojen vastuullisuusmerkki

Vastuullisuusmerkki on osoitus avoimesta, yhdenvertaisesta sekä kestävästi vastuullisesta seuratyöstä. Vastuullisuusmerkin tavoitteena on jalkauttaa vastuullisuustietoutta ja -tekoja seuratoimintaan ja sitä kautta myös yksittäisille harrastajille. Vastuullisuusmerkin voivat suorittaa Suomen Agilityliiton jäsenseurat ja se on osa Suomen Agilityliiton vastuullisuusohjelmaa.

SAGIn vastuullisuusmerkki on määräaikainen ja se on voimassa kolme vuotta kerrallaan. Tasoja merkissä on kaksi, joista jälkimmäisen kriteerit vaativat toiminnaltaan pidemmän aikavälin suunnitelmallisuutta sekä sitoutumista. Seuran ensimmäinen myönnetty merkki on **taso 1 “tiedostavaa ja kehittyvää toimintaa”**. Seuraava taso **taso 2 “suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa”** julkaistaan seuraavan päivityksen yhteydessä. Saavuttaakseen

tason 1 seuran tulee täyttää 85 % toimenpiteistä. Sama prosenttiosuus koskee seuroja, joilla ei ole kilpailutoimintaa tai omaa harrastuspaikkaa.

Taso 1 “tiedostavaa ja kehittyvää toimintaa”

Hyvä ja kestävä hallinto

1. Jäsenille kanava vaikuttaa seuran päätöksentekoon.
 - ☐ Yhteystiedot ovat seuran jäsenten helposti löydettävissä.
2. Seura raportoi toiminnastaan avoimesti sekä toimistaan kestävä kehityksen edistämiseksi toimintakertomuksessaan.
 - ☐ Talousarviot, tilinpäätökset ja toimintakertomusten julkaiseminen läpinäkyvästi ja ymmärrettävästi jäsenistölle.
 - ☐ Toimintakertomuksessa oma osio tehdyistä kestävä kehityksen toimista.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä terveellinen toimintaympäristö

3. Tapahtumissa ja harjoitustoiminnassa tuen tarpeiden sekä saavutettavuuden kuten esteettömyyden huomioiminen
 - ☐ SAGIn hallien esteettömyyskysely on täytetty, mikäli seuralla on harjoittelutila käytössä (oma tai vuokrattu).
4. Seura sitoutuu vahvistamaan yhteisöllisyyttä toimintakulttuurissa ja puuttumaan häirintään sekä kiusaamiseen
 - ☐ Kirjattu seuran sisäinen prosessi häirintään, kiusaamiseen ja epäasialliseen käytökseen puuttumiseen.
[https://www.etoileks.fi/wp-content/uploads/2023/02/2023-toimintao-
hjeet-seuroille-epaasiallisen-kaytoksen-tapausten-kasittelyyn.pdf](https://www.etoileks.fi/wp-content/uploads/2023/02/2023-toimintao-
hjeet-seuroille-epaasiallisen-kaytoksen-tapausten-kasittelyyn.pdf)

Ympäristövastuu

Viestintä ja vaikuttaminen

1. Yhdistyksen sosiaalisessa mediassa säännöllinen vastuullisuusviestintä ja paikallisten ideoiden antaminen ympäristövastuulliseen toimintaan
 - ☐ Paikalliset ideat, vinkit ja tempaukset ympäristövastuullisesta toiminnasta vähintään 1 krt / vuosi.

Ruoka

2. Tapahtumien talkooruuissa ja kahvion valikoimassa otetaan huomioon ruuan ekologisuus.

- ☐ Vuosittain vähintään yhdessä tapahtumassa "kasvistempaus", eli tapahtuman kaikki tarjoilu on kasvisruokaa.
- 3. Jätteentuottamisen ja hävikin vähentäminen kilpailu- ja harjoitustoiminnassa.
 - ☐ Seura ohjeistuksessaan kannustaa oman kupin mukaan ottamiseen tai käyttää pestäviä astioita toiminnassaan.

Liikkuminen

- 4. Harjoitus-/kilpailupaikan saavutettavuus julkisilla huomioidaan harraste- ja kilpailuviestinnässä
 - ☐ Kilpailukirjeessä ja/tai kotisivuilla mainitaan lähin linja-autoasema tai muu julkinen yhteys (kts. [Keke-koutsin tapahtumajärjestäjän check-list](#))

Hallien ympäristökuorma

- 5. Seura pyrkii edistämään hallin energiatehokkuutta lämpötilan ja valaistuksen suhteen
 - ☐ Perehtyminen vaikuttamismahdollisuuksiin
- 6. Halli ja sen ympäristö pidetään siistinä.
 - ☐ Harrastuspaikan kierrätysastiat näkyvillä ja saatavilla
 - ☐ Jäsenten ohjeistaminen siisteydestä
- 7. Kemiallisen kuorman huomioiminen toiminnassa.
 - ☐ Ympäristömerkityt tuotteet käytössä niissä tuoteryhmissä, joissa mahdollista esimerkiksi pesuaineissa.

Reilu agility

- 8. Seura on sitoutunut toimimaan reilun ja puhtaan agilityn puolesta.
 - ☐ Seuran kilpailutoimikunta tai seuran hallitus on suorittanut [Puhtaasti paras ja Reilusti paras](#)-koulutukset
 - ☐ Yhdistyksen sosiaalisessa mediassa ideat, vinkit ja tempaukset jäsenten aktivoimiseksi suorittamaan [Puhtaasti paras ja Reilusti paras](#)-koulutukset vähintään 1 krt / vuosi.